

ANY 12 PESSETES ♦ AGOST 1931 ♦ NUM. 150 PESSETES

FOMENT DE
LES ARTS
DECORATIVES
AVINYÓ, 30
BARCELONA

ARTS i BELLS OFICIS

ARTS I BELLS OFICIS

REVISTA MENSUAL IL·LUSTRADA PUBLICADA SOTA EL PATRONAT
DEL

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES

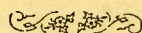
DIRECTOR:

EUSEBI BUSQUETS

REDACTOR FOTÒGRAF:

JOSEP SALA

COL·LABORACIÓ DELS MÉS NOTABLES ESCRIPTORS D'ART DE LA NOSTRA TERRA

ELS VOLUMS PRIMER, SEGON I TERCER (1927-28, 1929 I 1930)
D'AQUESTA PUBLICACIÓ, REL·LIGATS AMB MAGNÍFIQUES
TAPES DE TELA ANGLESA ESTAMPADES A DUES TINTES I
OR, ES PODEN ADQUIRIR AL PREU DE **25 PTES.** CADA VOLUM

AIXI MATEIX, I A FI DE DONAR MAJORS FACILITATS ALS
NOSTRES SUBSCRIPTORS, ENS ENCARREGUEM DEL RE·
LLIGAT DE LES COL·LECCIONS QUE SE'NS TRAMETIN EN
BON ESTAT AL PREU DE **7·50 PESSETES** CADA VOLUM
COMPRES LES TAPES

TAPES SOLTES: **5 PESSETES** CADA UNA

LA COL·LECCIÓ COMPLETA D'«ARTS I BELLS OFICIS» POT
CONSULTAR-SE A L'ARXIU HISTORIC DE LA CIUTAT, PLAÇA
DE LA CATEDRAL I CARRER SANTA LLÚCIA, 1, (CASA DE
L'ARDIACA) TOTS ELS DIES FEINERS, DE DOS QUARTS DE
DEU DEL MATÍ A DOS QUARTS DE DUES DE LA TARDA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: AVINYÓ, 30, PRAL.

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES

BARCELONA

Un congrés de decoradors a París

Paris té un tal poder d'atracció damunt els qui, de la resta del món, mirem el seu moviment intel·lectual a través de les revistes, que hom no posa pas gaire resistència a la temptació d'anar-hi quan en surt una crida amb l'intent d'aplegar els homes que arreu s'interessen per aquestes coses que s'anomenen de l'esperit.

Tanta diligència, però, té els seus perills: de tant en tant, l'*appel* no ha estat sinó l'expressió d'una flàccida pensada de senyors importants. En alguns d'aquests casos, aquests acoblaments són d'una importància que amb poca feina és descriptible i porten a conclusions imprevisibles gairebé sempre.

En el *Congrès des Arts*, per exemple, al qual vàrem assistir durant els dies 6 a 13 de juny, ens hi trobàrem aplegats cap a dues dotzenes de senyors que celebràvem, amb cordialitat, perfectes reunions de camarades. Ningú no ens havia d'emplaçar a posar-nos d'acord sobre les lleis fonamentals que han de portar l'art modern vers una finalitat que respongui a la matèria i l'esperit del moment. Així, doncs, no hi podia haver deliberacions ni conclusions decisives.

L'objectiu dels iniciadors del *Congrès des Arts* (objectiu que va ésser portat a terme de manera persistent) era de posar davant els nostres ulls l'estat actual de les arts franceses en decidida evolució d'ençà de l'any 1889; des d'aquell desgraciat període en el qual la línia torturada, recoberta de flors o fullaraca, era el segell que marcava l'estil. Estil que iniciaren els belgues, amb Horta al cap, i que seguiren, a França, els Gallés, Lalique, Majorelle, etc.

Per situar els qui hi havíem anat de tot arreu, M. Léon Deshair, en la primera sessió, va donar una conferència on era descrit en pla cíclic el tema de les arts aplicades. Partint de l'esmentat estil, que volia caracteritzar les acaballes del segle XIX, va remarcar quan França acceptava el paper d'institutor de l'escola dinàmico-realista, que a Alemanya es reflectia amb l'auster caràcter de la seva raça i amb la simplificació del decorat; el moment en què els Balls Russos, amb les seves fantasies, i Picasso amb el Cubisme, impressionaven les noves generacions; de quina manera, passada la Guerra, augmentà la necessitat de concretar un estil i com Alemanya i Suïssa li han fet suport, facilitat pels grans progressos de la indústria. En arribar ací, M. Deshair prometé que, a l'objecte de conèixer la situació i la perfecció de les arts a França en 1931, serien obertes totes les portes als artistes estrangers.

Tot l'interès de l'auditori havia de derivar cap a aquesta part. I, efectivament, això aconseguí dels visitants captar una atenció veritable.

Conèixer de prop els estudis i tallers dels artistes més destacats, l'obra llur i la manera de portar-la a terme, havia d'ésser una experiència, si bé limitada, impagable.

Les continuades recerques en el nostre temps han produït les troballes del contraplacat en la indústria del moble; en el metall, l'acer inoxidable i el níquel cromat; i el ciment. I, més encara, la gran producció en la indústria de l'auto, i la il·luminació per mitjà de l'electricitat, són les que influeixen fatalment en l'evolució dels costums, que esdevenen nòmades. Tot és pres del moviment. La velocitat obliga a la modificació de la línia del cotxe, i cal abaixar-lo i allargar. L'home, extremadament flexible, varia la indumentària i arriba fins a una democràcia absoluta....

Heus ací el que hom anomena el programa.

Com es desenvolupa actualment?

Pel que havem pogut apreciar, Ruhlmann és, possiblement, el moblista que presta la importància més considerable a la qualitat. Hom podria mirar ben de prop, microscòpicament, les seves peces, i hom exclamaria: - Perfecte!-Ça i lla endevinem l'esforç en recerca de la pròpia personalitat. I no és pas fàcil de lliurar-se de la determinant generalitzada en els decoradors parisencs, com és la tortura manifesta per la novetat. En el Saló d'Artistes Decoradors, aquesta recerca i aquest esforç hi són reflectits de manera ben evident, però sense avançar.

Un artista que sap produir una agradosa impressió és René Prou: es dedica especialment a la decoració interior de vaixells i vagons de luxe i es mostra un realitzador molt notable, tant des del punt de vista de la tècnica com del dibuix.

La matèria, la tècnica i el dibuix tenen a París, en 1931, una relació excessivament supeditada: hi ha manca de ponderació. Aquesta és la meva impressió personal.

Indubtablement, París és a un grau de perfecció excel·lent quant a la tècnica: els seus decoradors han reeixit en gran manera en tots els oficis. Com en altres bones èpoques, algunes de les personalitats artístiques guanyen l'admiració de tothom. Contrastant, però, la matèria no és valorada com cal; desapareix quasi sempre sota la decoració aplicada. Ara ve bé de remarcar el cas de tres noms mundialment coneguts: Sevres, Lalique, Subes.

Sevres ha arribat a una perfecció tècnica indiscutible, però dibuixa tan bé que la matèria (d'una perfecció difícil) resta a servir de suport d'una capa pictòrica que moltes vegades, a causa de la preponderància del dibuix, fa oblidar la bellesa dels esmalts quan han assolit coloracions perfectes.

Sevres es dona compte ben oportunament que els seus deixebles no són prou hàbils en la producció de pastes nobles, i ara posa un gran interès a regenerar l'art del

ceramista instituint, amb esplèndid entusiasme, una escola per a la formació de tècnics que seran anomenats enginyers-ceramistes.

D'altra part, el cas Lalique és curiós perquè ha fet una escola especial.

Hem visitat la seva fàbrica de Combes - la - Ville. Evidentment, aquest home ha creat un nou aspecte del vidre, però jo us asseguro, veient elaborar aquesta matèria que per si sola pren fàcilment una expressió delicada, que pel sistema Lalique perd sovint la seva gràcia. Baixos relleus, flors, peixos, sirenes que es caragolen, decoracions que fan oblidar el vidre, i pel damunt de tot, encara, el sistema del vidre premsat.

Compareu un vidre de Lalique amb un d'Orrefors, i el contrast serà tan eloqüent que la comprensió facilitarà la definició que voldria fer.

Subes.

Ací cal ésser reverent. Subes és el manyà de categoria més alta a França: és el deixeble de Robert que fa honor al mestre i està perfectament orientat. L'obra que surt de casa seva és impecable; les qualitats, immillorables. I, en canvi, els decoradors francesos pretenen de convertir el ferro en una matèria desnaturalitzada. Són lamentables, certament, aquestes portes immenses de ferro forjat, tan llimat i polit, d'on s'ha fet desaparèixer treballósament l'empremta genial dels cops del forjador.

Si entre les més notables personalitats artístiques, de les quals confesso que sóc admirador, es produeixen aquestes indecisions i aquestes errades que els congressistes havem reconegut com a motivades per un excés de comprensió artística, és ben palès que cal posar una extremada atenció a l'escola. L'escola pot evitar que l'art perdi la frescor de l'empremta digital de l'home que domina la matèria. Al capdavant, la sensibilitat de l'artífex és el que dignifica, artísticament, l'obra sortida de les seves mans.

De tot això es derivà que en les nostres converses, durant els vuit dies, hi regís i es projectés contínuament el mot *escola*.

Això no estava previst. Segons el president, hi havíem anat a conèixer l'estat de les arts aplicades. L'escola, però, s'esmentava a cada moment i com més s'analitzaven les obres modernes. Per què? Evidentment, quelcom hi havia que ens feia ésser insistents, malgrat l'envejable perfecció tècnica de les manufactures de París.

Jo personalment ho he pogut constatar pel contacte, davant les obres, amb els camarades del Congrés, la major part dels quals són professors i directors d'escoles d'arts i oficis.

Jo he sentit les exclamacions i les opinions llurs. I entre tots formulàvem un criteri de conjunt que significava que les escoles, vistes les derivacions que emprenen les arts més ben tractades a París, no havien enfocat tal com mereixen els ensenyaments que afecten.

Aquest pensament (que vaig tenir el goig de veure compartit per figures impor-

tans de l'ensenyament de diverses nacions), jo, que no sóc director ni mestre, però que a la fi era qui va donar la primera empenta a l'Escola Massana, vaig decidir d'exposar-lo a la reunió final del Congrés, el dia 13 de juny.

Aquesta reunió va celebrar-se en el luxós palau de la Fundació Rotchild, decorat a l'estil de Napoleó III. Fou presidida pel Director de Belles Arts, M. Paul Léon, al costat del qual hi havia un home, M. Aubert, simpàtic, venerable i de talent clar, que ens havia acompanyat a totes les visites.

M. Aubert féu un resum de ço que havíem vist a força d'un cansament físic extraordinari. «França - va dir - vol, abans que tot, tenir el vostre contacte: per això s'han obert tan fàcilment les portes dels obradors més interessants. Per aquest fet, és el nostre desig que divulgueu fins on arriba la nostra capacitat en el *rol* mundial. Però, així mateix, ens interessa de continuar el contacte amb el món per tal que no hi hagi fronteres i que se'ns conegui més i més. Fins a aconseguir una compenetració superior, fem cada any la reunió començada suara.»

Aquestes paraules havien d'ésser el millor pròleg a la meva proposició. Vaig indicar com era necessari de fer quelcom més que les visites, evidentment profitoses, a les obres i als obradors. Calia que fos admès de presentar una petita relació on hi haguess reflectida l'opinió formada durant els dies del Congrés. Seguidament, després de suggerir als congressistes la idea de dedicar les nostres activitats a l'orientació artística i professional de les escoles, les dues parts de la proposició foren aprovades unànimement i acollides amb entusiasme.

Això prenia una valor i una eficàcia viva en l'Assemblea. Encara que fos per una casualitat excepcional, no era en va que la major part dels congressistes fossin professors. Recordo que hi havia presents el director de l'escola de Sofia; dos directors de les Escoles Belgues; l'Inspector General de les Escoles d'Arquitectura i Belles Arts; el director de l'escola de Quebec, al Canadà; el Director General de les escoles de Polònia, i diversos directors d'escola de França.

Iniciàrem converses amb directors d'escoles de París tot traçant plans de treball per a la propera reunió, i hom posà en evidència que en matèria pedagògica ningú, per ara, no ha trobat el desllorigador, i possiblement calgui acostar-se a la meua teoria de fer petites escoles especialitzades per a capacitar intel·lectualment i deslliurar la sensibilitat de l'home d'ofici. Res, per tant, del taller-escola, llevat dels casos d'oficis determinats, amb tendència a desaparèixer. L'escola ha de donar el complement intel·lectual a l'experiència del taller, car hi ha, en ella, el vertader laboratori cerebral, que és la classe de dibuix.

L'objectiu principal d'eleva l'obrer de la rutina es podria aconseguir establint correspondència amb obradors de primer ordre per a la pràctica de l'ofici; d'altra part,

prescindint de continuar embotint els cervells amb coses que els alumnes no han de pair mentre s'han descurat els ensenyaments de les més elementals regles de comprensió, la geometria, o les teories mecàniques que poden completar la intel·lectualitat de cada alumne. Amb un contacte ben estructurat entre els obradors i les escoles especialitzades, hom trobaria ben aviat els resultats de perfecció i capacitat de treball més accentuada.

A Barcelona, aquest problema de l'ensenyament de les arts i els oficis ha estat una preocupació continuada, i la dada més evident són les escoles que han fundat les institucions oficials i particulars de Barcelona.

A la nostra ciutat, tant com a París, ens és necessària una coordinació i una orientació fixa ben contrastada i eficient; i ara es presenta una ocasió magnífica per a posar a to aquest ram nostre de l'ensenyament, amb les orientacions que s'hauran de prendre en el Congrés de l'any que ve, a París.

Les nostres, les novament pròpies autoritats que han de regir aquests afers de cultura, vénen a sotmetre's a un treball immens en l'adaptació, organització i creació, encara, dels organismes culturals. Pesi a aquest treball feixuc, caldrà tenir la percepció de les hores que passen.

I l'hora actual és la d'exercitar atentament els organismes més sensibles a fi de situar ben bé els nostres homes d'estudi.

Al *Congrès des Arts*, a París, en 1932, per exemple, s'hi haurà de trametre un equip de professors per a poder intervenir les tasques i les iniciatives i per a experimentar la pròpia experiència. Perquè les escoles d'art i bells oficis de Catalunya haurien de trobar-se, ben aviat, com una part integrant d'un conjunt d'institucions amb orientació definida i determinada per un alt organisme propulsor.

En el passat Congrés, per mitjà de la meva presentació, simple i particular, hom ha pogut obtenir coneixement de la situació actual. Doncs bé: el coneixement d'aquesta situació de l'ensenyament dels oficis és tan important, que només amb voluntat podríem elevar les escoles de Barcelona al pla de les més depurades cristallitzacions del programa del Congrés pròxim.

Per la continuïtat de l'art nostre i de la nostra cultura, ens cal dotar les nostres escoles amb l'interès de servir les generacions noves.

I cal, en aquests moments, servir com a instrument fidelíssim i afinat posant totes les voluntats i les intel·ligències actives dins aquest moviment de gran abast de l'organització superior de la nostra vida col·lectiva, si ens interessa d'aprofitar tots els esforços isolats que hem fet fins ara.

JAUME MARCO

L'atmosfera de la pantalla

Llargament s'ha parlat (i és tema que no s'ha d'esgotar tan aviat) de la influència del cinema en l'art, en la moral, en el comportament, en el gest, en la moda, és a dir, en totes les manifestacions de la vida. Llargament se'n parlarà perquè no és pas cosa fàcil d'esgotar un tema semblant car seria esgotar el tema de la mateixa vida, perquè ¿què és el cinema sinó una representació, l'expressió més total de la vida? Per tant, si en el cinema hi entra la vida en totes les seves manifestacions, per què no ha d'influir en totes elles? El film té en ell les dues forces que regulen el món: per la centrípeta, reuneix tot l'existent en la realitat i en la fantasia damunt el seu camí estret de cel·luloide; per la centrífuga, distribueix l'univers que ha reflectit; per la primera és deïxeble; per la segona és mestre.

La qualitat docent del film no necessita ni enunciat: gestos que eren privatis d'un poble, s'han universalitzat; ja no esveren a ningú certs signes de mà que un temps haurien representat un insult entre nosaltres: hem traduït llur significat i n'acceptem ja més aquesta traducció que el que originàriament deien. Les modes, els comportaments, a cavall del cinema s'han escampat arreu amb gran escàndol dels esperits apocats. Però també els costums populars; i la geografia; i la història (per bé que maquillada); i el cel i la terra (qui és, a hores d'ara, que no sap el que és la mar?); i els homes il·lustres; i els successors. En un mot, la vida; o, si voleu en dos mots, la vida i el món.

Però la vida, el món, poden presentar-se de dues maneres: d'una manera passiva, tranquil·la, i d'una manera activa, expressiva. En la primera manera cada cosa presenta només el seu ésser, com a tal ésser; en la segona presenta l'ésser en acció; actuant damunt altres éssers i damunt l'espectador. En la vida, aquests *altres éssers* i l'*espectador* es troben voltats d'una mateixa atmosfera; en el cinema estan separats per la pantalla: viuen en dos països diferents, respiren en dues atmosferes distintes. Quan dues persones viuen una mateixa intimitat, s'entenen; quan no, s'interpreten. En el cinema, semblantment, no hi ha intel·ligència entre la pantalla i el públic: hi ha interpretació. El públic ha d'interpretar allò que passa a la pantalla; la pantalla ha de facilitar aquesta interpretació perquè pugui arribar a ésser confosa, a coincidir amb la intel·ligència, a suprimir l'obstacle que és la pantalla i crear una sola atmosfera.

Ara bé: aquesta atmosfera única en la qual hauran de viure els personatges d'ombra i les persones reals, és possible crear-la sense sacrificar res d'una part o d'altra? No, evidentment: un o altre dels que l'hagin de respirar sentirà una certa dificultat, de vegades tots dos; però, adaptable com és l'home, s'aclimata aviat, i l'ombra més encara per

ésser ombra. Però cal fixar-s'hi bé: l'home s'aclimata a la nova atmosfera solament en tant com vol sotmetre's a la influència, a l'encís, diríem, d'una acció; no pas (i això és importantíssim) d'una manera permanent. L'autor del film ha creat una atmosfera per als propòsits del film, perquè el públic visqui en el film, o visqui el film, no per res més; un cop l'acció és acabada (l'acció és de vegades només una escena) s'esvaeix l'atmosfera i cal crear-ne una altra que serà igualment transitòria fins que una a una hagin anat donant a l'espectador l'origen suficient per a viure en aquell país que és l'acció de la pel·lícula.

Ara bé: ¿com crea l'autor (diem l'autor i no el director perquè mai no se sabrà ben bé qui, entre tots els que intervenen en una pel·lícula, n'és realment l'autor), com crea l'autor aquesta, aquestes atmosferes? Amb el paisatge (donant al nom paisatge una significació vastíssima) en què es mouen el personatges. Per a crear l'atmosfera necessària a una acció, a una emoció, no hi ha sinó dos mitjans: la composició o bé la deformació, i una i altra s'empren constantment, i la segona molt més del que sembla.

En la vida real poden passar les escenes més dramàtiques en els indrets més idíl·lics. En el cinema això no aconseguiria sinó fer esvair el dramatisme; cal que el paisatge (camps, boscos, mar, o bé simplement interiors) consoni amb l'acció per tal de reforçar l'emoció. No hi ha cap director que tingui interès a minvar l'expressivitat de les escenes; per portar-la al grau màxim, al contrari, ho sacrifica tot, i quan no pot aconseguir-ho amb la composició (un arbre, un lloc tranquil, o bé uns cingles, o bé encara uns mobles determinats) acut a la deformació (l'arbre, amb les branques caient cap al llac, apareix borrós, els cingles es repeteixen fins a l'infinit, els mobles surten de llurs proporcions habituals).

Acabem de dir que, per tal d'aconseguir la intensificació de l'acció cinematogràfica per crear una atmosfera, els autors acuden a la deformació, i, entre parèntesi hem citat, com a objecte d'aquesta deformació deliberada i utilitària, els mobles, és a dir, generalitzant, aquells elements i objectes que constitueixen la decoració d'un interior. Per crear una atmosfera, una atmosfera dramàtica que posi el públic en idèntica situació que els actors, és a dir, que faci entrar l'espectador en el món de l'acció cinematogràfica, l'autor del film modifica, segons jutja convenient (de vegades ho encerta, de vegades no), les proporcions, la disposició, la forma dels objectes que decoren o moblen un interior. D'aquesta manera (és innecessari citar exemples que tothom amb més memòria que nosaltres es pot posar) aconsegueix donar sensacions independents dels objectes mateixos de la decoració i expressius, en canvi, ja del moment, ja del caràcter del personatge: podrà expressar, així, el misteri, el crim, el repòs, l'inquietud, l'opulència, la misèria, la depressió o l'exaltació, la gasiveria o la generositat, la còlera, la paciència, la castedat o la luxúria, totes les passions, totes les virtuts i tots els vicis, tots els drames.

Podrà expressar-ho tot i, cosa natural, intenta expressar-ho tot, intenta, ho hem dit abans, interpretar-ho tot.

Però per això mateix cal que ens posem en guàrdia contra la suggestió d'imitar aquesta decoració en la vida real de la mateixa manera que s'imiten els gestos i les mirades o els vestits i les maneres. En el cinema, la decoració és sempre en funció del moment o del personatge, del drama o del caràcter, i pot resultar, si no perillós, almenys impropï, i sobretot inconfortable, ja que creiem que confort i bellesa, és a dir, utilitat i plaer, que és el confort, i bellesa són les finalitats principals de les arts decoratives: crear interiors dramàtics, inquiets, misteriosos, extravagants, antisèptics o calamitosos, destinats a passar-hi la vida el més tranquil·lament del món possible.

ANGEL FERRAN

Cristalleria Catalana, S. A.

Successora d'E. BUXERES, BUXERES I
ABELLA, LL. RIGALT i J. COLL ESCOPET

Conseller Delegat i Director Artístic:
LLUÍS RIGALT

Central: Ronda de Sant Antoni, 36 - Telèfon 22035

Sucursal A: Paloma, 30 - Telèfon 10663

Sucursal B: Sardenya, 319 - Telèfon 54085

Sucursal C: Carme, 30 i 32 - Telèfon 13425

Vidrieres d'art - Muntures en plom i llautó - Esmalts al
foc damunt vidre, cristall i ceràmica - Vidres i cristalls
plans i corbats - Baldoses - Baldosetes - Gravats - Biselats
Miralls - Marcs - Motllures - Articles d'escriptori, etc.

Medalla d'Honor: Barcelona 1923

Medalla d'or: Paris 1925 Gran Premi: Barcelona 1929

FOTOGRAVATS

TRICROMIES-AUTOTIPIES

teixits per a mobles i decoració
catifes, tapissos Aubusson, teles Jouy,
estors i cortinatges, passamaneria

Albert Cronc

Rambla Catalunya, 32

Telèfon 17476

BARCELONA

Casa Central:

21, 25, 27 i 29, rue du Mail

PARIS

S. VERDAQUER

BARCELONA

DESPATX: TALLERS:
RDA. UNIVERSITAT, 9 CARRER ENTENÇA, 39

TELÈFON 10421

BANYERES-LAVABOS

BIDETS

WATERS-CLOSETS, etc.

Instal·lacions completes de cambres de bany

TALLER MECÀNIC DE FUSTERIA

RAVENTÓS

CONSTRUCCIONS PER A OBRES DE
TOTA MENA. ESPECIALITAT EN
ALTARS, ORATORIS, CAPSES
PER A YOGHOURT, ETC.

ROCAFORT, 151 - TELÈFON 33416
BARCELONA

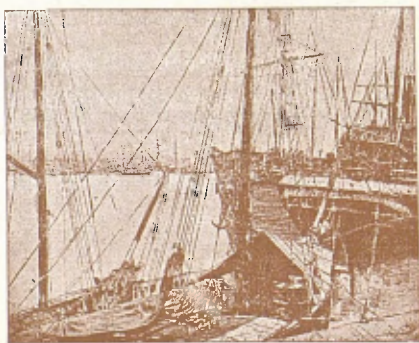
PINTURA I DECORACIÓ

VILARÓ I VALLS, S. A.

MUNTANER, 155-157 - BARCELONA

La Pinacoteca de Gaspar Esmatjes

Marc s
Gravats

Sala
d'Exposicions

Barcelona
Passeig de Gràcia, 34

Tapisseria de **Perfecte Llosà**

**Especialitat en sillons folrats de
pell : Transparents opacs per a
suprimir els porticons : S'entapis-
sen parets i tota mena de
cadiratges : Confecció
de cortinatges
i fundes**

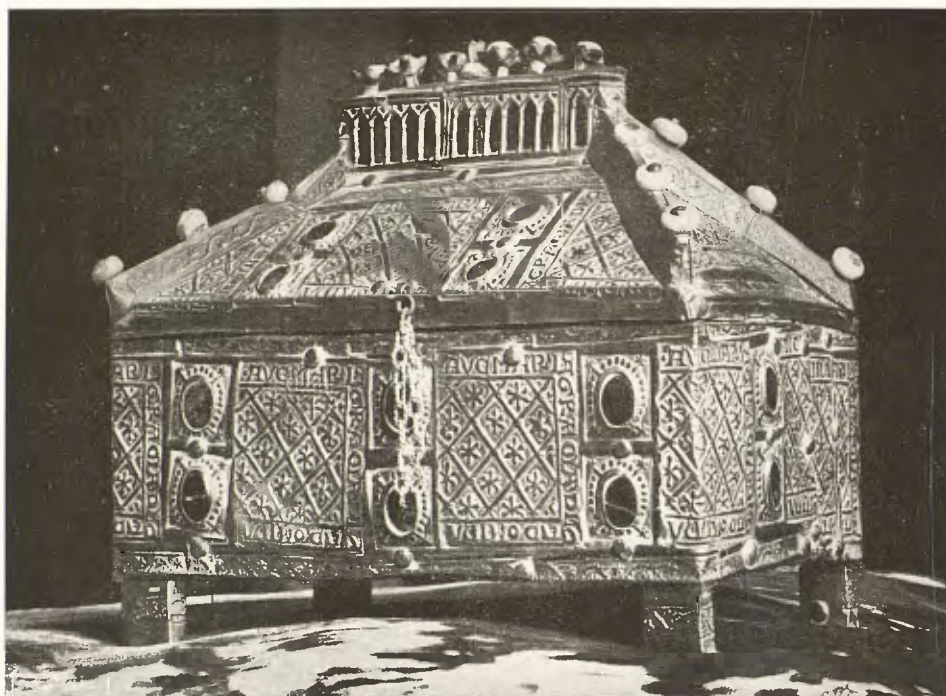
Barcelona
Balmes, 128 : : Tel. 73434
(tocant a Rosselló)

Ciixé J. Sala

Pubertat
per G. Noddermann
1923

Arqueta de fusta
recoberta de planxa
de metall estampat
(Catedral de Girona)

Urna d'argent cisellat
(Catedral de Manresa)

Clixés Mas

PUBLICACIONS DEL
"FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES"

ANUARI

AQUESTA INTERESSANT PUBLICACIÓ, QUE COMENÇA A PUBLICAR-SE L'ANY 1919, OBTINGUÉ, DES DE BON PRINCIPI, LA MÉS BONA ACOLLIDA ENTRE ELS NOSTRES ARTISTES I AFICIONATS ANY 1924-1925 - VOLUM DOBLE 40 PTES.

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

Antiguitats

ESCLASANS VDA. TRIUS, MARIA; Pietat. 10
Antiguitats (Restauradors d')
FORCADA, PERE; Palla, 12

Art i restauració

CODINA, JOSEP, Rosselló, 214 i Banys Nous. 14.
Tel. 19685.

Azulejos de Talavera

REIG, ENRIC; Avinguda Alfons XIII, 377. Tel. 76352

Barnissos

BRUALLA, ANTONI; Progrés, 44. Tel. 74534.

Ceràmica

CASADEMUNT, MODEST DE; Fàbrica a Sabadell. Exp.
i venda, Claris, 119.
S. A. XUMETRA; Bruc, 56. Tel. 11918. Sucursal: Sant
Andreu, 299.
SUNET URGELLÉS, S.; Carrer n.º 4 (Sans). Tel. 32523
VICENS, CASIMIR; Tallers, 72. Tel. 15644

Cintes de seda i cotó

JAUMANDREU I LLIBRE; Riereta, 24. Tel. 16946.

Comptadors d'aigua

PUJADAS, ISIDRE; Aribau, 56. Tel. 70712

Construcció i decoració

DOMINGO I JOVER; Consell de Cent, 163. Tel. 30897
MOYA, J.; Aragó, 184 Tel. 73852
ROCA I ANGERRI; Corts, 306-308. Tel. 30277

Constructors d'obres

AGUSTÍ, JAUME; Aragó, 222, ent. Tel. 11966
MESTRE DOMINGO, RAMON; Diputació 288 Tel. 10732
PAMIES GERMANS; Via Laietana, 54. Tel. 22186
TORRES, ANTONI; Diputació, 290, ent. Tel. 18097

Contractistes d'obres

AMARGÓS PELLICER, J.; Ausies March, 2. Tel. 13582
ANONIMA DE CONSTRUCCIONS, SOCIETAT; Pe-
lai, 50. Tel. 14918.

ROVIRA, BALDOMER; Passeig de Sant Joan, 6

Decoradors

BUSQUETS, EUSEBI; Rosselló, 286, pral., 1.ª

Decoradors en laca japonesa

SARSANEDAS & WOKAMOTO, S. EN C.; Campo Sa-
grado, 28

Decoradors d'interiors

COSP, VDA DE PERE; Rosselló, 231. Tel. 73574

Dibuix i pintura (Efectes de)

GUARDIOLA, Y. Suc. Frigola i Queralt; València, 199
Tel. 74205

HORTA, CASA MIQUEL; Avinyó, 7. Tel. 14993

TEIXIDOR, ANTIGA CASA; Rambla de Catalunya, 89
Tel. 70672

TEXIDOR, VDA. D'E.; Ronda S. Pere, 16. Tel. 11623

Ebenistes

CAMPAÑA, JOAQUIM; Còrsega, 561

FRANCOLÍ, JOAN; Vallhonrat, 30. Tel. 34749

LINARES, A.; Riera Alta, 21. Tel. 15353

MIQUEL, JOAN; Roger de Flor, 251. Tel. 53893.

PUIGDENGOLAS, JOAN; Nou de Sant Francesc, 3.
Tel. 19164.

RIBAS, VDA DE JOSEP; C. de Cent, 329. Tel. 14657

Electricistes

FRANCH, JOSEP; Corts, 682. Tel. 16621

Escultura i decoració religiosa

ESPELTA; València, 200. Tel. 78001

Escultura religiosa i decoració

CASTELLANAS, TALLERS; Balmes, 123. Tel. 71267

RIUS, CLAUDI; Rosselló, 195. Tel. 74201

(Vegi's la pàgina següent.)

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

(Vegi's la pàgina anterior)

Estereotipia i Galvanotipografia

ROCA GERMANS, S. L.; Corts, 462. Tel. 34826

Estucadors

CASA PETIT-RAMON GAUSSET; Rocafort, 108. Tel. 30966

Fotografia (Materials per a la)

RIBA, VÍDUA D'ENRIC; Rda. Universitat, 37. Tel. 18651

Fotògrafs

AREÑAS, RAFAEL; Passeig de Gràcia, 21

Fotògrafs industrials

«ALBERTÍ», FOTOS; València, 312, 1. 2. Tel. 78256

SALA CAMPAS, JOSEP; Còrsega, 413, ent. 2.

Fotogravadors

ESTEVE FELIU, FRANCESC; Via Laietana, 15 Tel. 17069

Fumisteries

MAS BAGÀ, S. A. M.; València, 346. Tel. 37016

Fusteries

CASAS FRANCESC; Diputació, 121. Tel. 324.

MONCANUT, FILL DE D.; París, 125. Tel. 70966

NIUBÓ I CIA., BALTASAR; Pge. Forasté, 17. Tel. 72553

Fusteries mecàniques

BIOSCA, PERE; Sant Gervasi, 103. Tel. 74714

FUSALBA; JOAN, Avinguda de la República Argentina, 238. Tel. 75105.

MAÑÀ, JOAN; C. de Cent, 63. Tel. 30633

RUIZ, JOAN (Successor de Calonja); Roger de Flor, 141

Galeries d'art

SALA BARCINO-V. GARCÍA SIMÓN; Rbla. Catalunya, 29. Tel. 15677

Guixaires adornistes

AVILA, JACINT; Passeig St Joan, 73. Tel. 75071

CASASUS, JOSEP; C. de Cent, 474. Tel. 53712

COLL, PERE; Corts, 473. Tel. 34673

Impremtes

TOBELLA, RAMON; Carme, 18. Tel. 19634

Jardineria

FÁBREGAS, R.; Parc Claret, 831. Tel. 52065.

Joiers

SUNYER, RAMON, Granvia, 660. Tel. 11247

Joiers-Relotgers

ROCA, JACINT; Rambla del Centre, 33. Tel. 19562

Làmpares

BALCELLS, FRANCESC; Rambla de Catalunya, 29. Tel. 14264

BIOSCA I BOTEY; Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536

CORBERÓ, PERE; Aribau, 103. taller. Tel. 71372

Marc, gravats i imatges

SERRA JOAN; Canuda, 33. Tel. 17207

Marc i Motlures

AMIGÓ, ANTIGA CASA; Petritxol, 10

Metallistes

BIOSCA I BOTEY, Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536

BOLIBAR, SANTIAGO; Rbla. Catalunya, 43. Tel. 19543

CORBERÓ, PERE; Aribau, 103. taller. Tel. 71372

DOMÉNECH, OCTAVI; Tallers, 45. Tel. 16306.

Miralls

TERRÉS CAMALÓ, EVARIST; Llàuria, 9. Tel. 12037

Mobles i decoració

CASAS, LLORENC; Galileu, 50-51-53. Tel. 30537

DOMINGO I SABATÉ, SUCCESSORS DE; Sans, 112 i 114. Tel. 30104

PARCERISAS I CIA.; E. Granados, 90. Tel. 72573

PRAT, JOSEP; Ferlandina, 67. Tel. 18286

SALAT GERMANS; Bailén, 195. Tel. 73409.

Mosaics

ARMENGOL, ANTONI; Diputació, 222. Tel. 21571

ESCOFET I CIA, S. EN C., E. F.; Rda. Universitat, 20. Tel. 12992

Mosaics ceràmics de grés

PUJOL I BAUSIS, FILL DE JAUME; Tallers, 9. Tel. 15864

Mosaics romans

QUEROL, ELISEU; Dos de Maig, 273. Tel. 50383

Motlures, marcs i miralls

ANDREU, CASA; Salmerón, 81. Tel. 74775

GASPAR, JOAN (Casa Benitez); Consell de Cent, 323 Tel. 12064

Papers fotogràfics

LLIMONA, JOAN; Pere IV, 179. Tel. 51391

Papers pintats

BERTRAN; JULIÀ, Cardenal Casanyas, 11. Tel. 18956.

GIRONA, JOSEP; Corts, 661, Tel. 53536

GUASCH, FILL DE JOSEP; Rauric, 8. Tel. 10686

LLOP, JOSEP; Rbla. Catalunya, 59. Tel. 13284

MARTINEZ, LLUIS; Av. Alfons XIII, 367. Tel. 77817

RENALIAS, C.; Pi, 11

Parquets i decoració

CASAS FRANCESC; Diputació, 121. Tel. 32504.

PLANELL, QUERALTÓ I CIA. S. L.; Sta. Elena, 6. Tel. 16843

Pedra artificial i decoració

SAGARRA, TALLERS; Corts i Prat de la Manta prop Riera Blanca. Tel. 35221.

Pintors decoradors

ALSAMORA, AMADEU; Aragó, 143. Tel. 32724.

BERNAT, JOSEP; Corts, 645. Tel. 26686

CALVET PARTAGAS; Sant Honorat, 7. Tel. 19865

CASALS PEYPOCH, J.; Roger de Flor, 164. Tel. 55087

PASCUAL, PERE; Mallorca, 255, Tel. 70702

TOLOSA, AURELI; Pl. Letamendi, 29. Tel. 74536.

VILARÓ I VALLS, S. A.; Muntaner, 155-157. Tel. 76472

Pintors escenògrafs

ESCENOGRAFIA BATLLE I AMIGO; Saragossa, 24

Portes de ferro

IBAÑEZ, R.; Villarroel, 181. Tel. 72624

Projectes de mobles i decoració

BARÓ, CARLES M.; (S. G.) Musitu, L

Propaganda (Articles per a)

BASA I PAGÈS; Calàbria, 66. Tel. 33368

Reproduccions d'Art escultòric

LENA, S. A.; Rosselló, 238 (tocant al Pas. de Gràcia)

Retaules, daurats i policromia

SABATÉ PASTOR, BONAVENTURA; Aragó, 187

Serrallers

ANDORRA, JOSEP; Sant Pau, 69. Tel. 17204

CALIX, BENET; Prov. de l'Institut de Cultura i B. P. de la D. Rocafort, 25. Tel. 33648.

RAMIS, JOAN; València, 436 (prop Marina) Tel. 53702

ROSICH, RAMON; Perill, 7 i Llibertat, 6. Tel. 72004

SARRIAS, MANUEL; (S. G.) Bolívar, 22. Tel. 70005

Talladors i gravadors de cristall a la roda

ESCOLÀ, MIQUEL; Alcolea, 135 i Melcior del Palau, 38 Tel. 30306

Tapissers

GILABERT JOSEP; P. de Gràcia, 114. Tel. 72586.

LLOSA, PERFECTE; Balmes, 128. Tel. 73434

SUCARRATS, LLUÍS G.; Claris, 114. Tel. 70354.

Tapissos i catifes

AYMAT, TOMÁS; Carrer d'en Villà, ST. CUGAT DEL VALLÈS. Tel. 20

Teixits per a mobles i decoració

TRONC, ALBERT; Rbla. Catalunya, 32. Tel. 17476

Tintorers

RIALP, TINTORERIA; Diputació, 298. Tel. 18187. Suc. n.º: Regina Pacis, 9. Suc. n.º 2: Avinguda Alfons XIII, 520. Tel. 76551

Les Exposicions

Agost

Biosca. Un petit grup d'escultures d'aquest artista ha estat exposat a la Sala Margall per breus dies. Biosca, que es revela com un escultor conscient de la seva obra, domina la plàstica, que es veu que l'obeeix plenament i dòcil en reflectir el seu temperament. Les seves figures, doncs, reïxen amb formes gruixudes, mai vacil·lants de tècnica, puix que el seu art ja és madur i cap qualitat de les que posseeix aquest artista no hi és fallida en passar al seu mitjà d'expressar-se.

Totes, sense excepció, han despertat el nostre interès, però més encara les figures ajagudes, on la vida del model hi és més sentida.

EXPOSICIÓ DE TREBALLS DE L'ESCOLA MASSANA

La segona exposició d'aquesta entitat de cultura ens ofereix enguany un conjunt de treball copiosos (per ésser elaborat dintre de tècniques lentes d'execució) i variat. Ja l'any passat, en menys quantitat, vàrem poder admirar, per la qualitat, l'esforç i l'entusiasme de l'alumne d'aquests bells oficis per a avançar dintre llur estudi.

L'exposició en qüestió s'ordena en una sala de dibuix de 1.er i 2.^{on} curs respectivament, curs preparatori, modelat i geometria; i en les sales de la Secció d'Oficis, composta de Pintura i composició decorativa, Art del retaule i daurats, Gravat i tallat del vidre a la mola, Repujat, cisellat i esmaltat del metall i esmalt d'art.

L'ensenyament del dibuix abasta el concepte modern d'anar directament a l'objecte natural; de cercar, per tant, la qualitat, el volum i el color dels objectes servint-se solament del blanc i el negre. Ací, en aquesta secció, com en la de modelat, ens és demostrat el temperament de cada alumne per la manera d'estudiar i expressar-se; passant d'un dibuix a l'altre; de la primitiva duresa a l'obtenció del contorn viu i del volum i la qualitat per mitjà del clar i obscur.

L'estudi de la geometria com a base del dibuix és un altre encert d'aquesta direcció d'ensenyament perquè facilitarà als artistes una major solidesa quant al concepte del dibuix. Aquests exercicis, ací, amb llur senzillesa, resolen les dificultats d'un model d'aparença fàcil.

En la Secció d'Oficis ens ha sobtat (ho hem de dir) el treball admirable de tots els alumnes de l'Aula de Pintura i composició decorativa.

La realització d'un tema de decoració hi és manifestada per l'estilització de les formes naturals o objectives. Vegem l'aplicació dels estudis i apunts previs (alguns d'ells, els més, molt ben obtinguts) en els diferents treballs de composició, dintre d'un problema indicat. Ací, com, per exemple, en aquell en què és glossat el tema *jardí*, no podem manifestar preferència per cap dels presentats, perquè en cada un d'ells hom pot assenyalar un encert o altre, ja en el color, en el moviment calculat de les línies, o en el gust a representar la susdita composició.

En l'Art del retaule i daurats és representada curosament, en sis demostracions, tota la tècnica d'aquest ofici. Igualment en les tres taules de prova del 1.er curs.

Remarquem els treballs lliures, interessantíssims, dels alumnes C. Gea, *capsetaioier*; d'A. Sala, *Capsa decorativa* i *Paravent*, executats amb força gust; d'E. Valle, *Creu* i *Cornucòpia*, i de P. Cots, *Retaule de Sant Joan*.

El gravat i tallat del vidre, aquesta bella manifestació d'un dels més interessants Oficis d'art, ens és demostrat en diversos models i exercicis de talles a la mola, i de perfilats i esmerilats a la roda, i altres treballs on les dues tècniques es barregen i complementen.

En el segon curs veiem les peces aplicades a l'ús: vasos, fruïteres, copes. Hi ha en cada una un dibuix original, de molta agilitat i gran efecte.

La tècnica del repujat, cisellat i esmaltat del metall ens és demostrada en vint-i-nou exercicis diversos i en peces on l'estudi varia sempre segons la qualitat del metall.

El dibuix de composició hi és aplicat també com un estudi particular per a cada peça, i tenint molt en compte les possibilitats de l'ofici.

Pintura amb esmalt. A causa del nombre reduït d'alumnes, i per la complicada tècnica que representa l'esmalt, podem veure poc d'aquesta demostració artística. Però hem de dir que els treballs presentats atreuen força la nostra curiositat per l'acurat estudi amb què són fets. És remarcable la copa d'argent projectada i esmaltada pels alumnes J. Brunet, M. Capdevila i Carme Espinosa.

Es vertaderament notable el progrés de l'Escola Massana, la qual, els barcelonins, veiem, amb veritable interès, com es va desenrotllant; i ens felicitem que puguem tenir a casa nostra una escola d'art que dintre d'uns quants anys serà un centre capdavanter de la cultura artística catalana.

ELVIRA AUGUSTA LEWIS

Jean Louis Forain

La nit del dissabte al diumenge, dia 12 de juliol proppassat, morí a París, en el seu hotel del carrer Spontini, aquest gran artista francès. Malalt de feia temps, ja no li fou possible enguany de realitzar la seva gran il·lusió d'anar a refer-se, durant la primavera, a la residència que el seu gran amic el mariscal Pétain posseeix al Migdia de França. Així anà empitjorant fins que la mort esdevingué inevitable.

Traduïm a continuació la semblança artística de Forain que Sem, el seu íntim i devot admirador, escriví arran del seu traspàs:

«Per les obres que deixa Forain hom no pot pas formar-se una idea completa del seu immens talent, de la seva alta valor d'artista. Ell mateix, per dissort, n'ha anihilat una partida. Turmentat pel desig d'assolir una perfecció que no pogué atènyer, no es sentia mai satisfet del que feia. En el deliri de la seva llarga agonia hom li sentí repetir aquesta frase, que l'obsessionava: 'No he fet pas el que jo hauria volgut'; confessió d'humilitat ben xocant en boca seva i que jo he d'explicar. Molt sovint jo havia sentit dir a Forain: "-Cal acabar un quadre per a un esbós." Això és veritat per a molts grans mestres, però ell seguia un procediment invers: ell no finia pas per un esbós, sinó que hi començava (esbós magistral, vibrant, radiant, alliberat de les precisions que limiten i estrenyen), sublim esbós que l'ull completa i desxifra, on tot és promès, on tot s'endevina. Deia també: "Un artista ha de prosseguir fins a l'esgotament del seu esforç, del seu talent". Dient això ell pensava en el seu amic i mestre Degas, el qual, en les seves pintures, podia arribar fins a l'extrema perfecció de l'acabat; però Forain no tingué pas el mateix temperament ni la mateixa traça. Forain, en els croquis, en els esbossos, fou genial. Amb uns quants cops de pinzell fixava damunt la tela l'assumpte del seu quadre, amb una inspiració i una seguretat inaudites; indicava l'agrupament dels personatges, llurs gestos, llurs figures i llurs expressions. Després hi afegia, amb una tinta sèpia molt diluïda, les valors, acusava els efectes de llum i d'ombra i les tintes calentes i les fredes, ho deixava assecar uns quants dies, i aleshores hi posava les taques de color, colors transparents, com a l'aiguada. Total, que treballava damunt la tela talment com si hagués colorit un dibuix traçat damunt paper. Però ¡quina ardidesa, quina decisió, quin gust, quin meravellós tacte! D'un sol cop arribava al *chef-d'œuvre*; tot de sobte era ja definitiu. Hauria tingut de restar aquí, car havia assolit ja, com ell deia, el límit del seu esforç i del seu geni.

Ai! malauradament no sabé pas sempre aturar-s'hi: volgué anar més lluny, volgué perfeccionar, precisar... L'exemple de Degas l'obsessionava; Degas, que el comprenia

tan bé, que tan profundament l'estimava. Els seus esbossos admirables amb retocs repetits, obstinats, arribà a recobrir-los enterament. Damunt un quadre que hauria hagut d'ésser definitiu (i que veritablement ho era), en pintava un altre, sovint menys bo. Canviava les poses dels personatges, hi afegia altres grups, superposava croquis damunt croquis, algunes vegades fins dibuixava un home damunt una dona, posava blanc damunt negre (greu imprudència), i així ho comprometia i malmetia tot. L'obra perdia la seva lluminosa inspiració: esdevenia treballosa. ¡Quantes obres admirables han estat així recobertes, enterrades, destruïdes per sempre més!...

Amb els seus dibuixos mai no va cometre aquest error: mai no féu projectes ni esbossos. Atacava directament el paper amb un cop de llapis determinat, definitiu. Ni retocava ni sobrecarregava mai. Mai no va refer un esbós. Damunt la seva taula, i davant seu, tenia un munt de paper, bell paper on el seu nom era filigranat, i damunt aquest paper blanc llançava el seu croquis d'un sol cop, precisant-lo solament mijantçant alguns traços més forts. Després deixava caure a terra la fulla, la llançava, més bé, i la mirava volar, abatre's tot voltejant damunt la catifa. De seguida començava una composició diferent. Quan havia cobert el terra, tot al voltant seu, d'una escampadissa de dibuixos, els examinava de dalt estant, reflexionava, vacil·lava, i, tot de cop, es decidia, escollia el millor. Quant a la llegenda, era sovint el mateix dibuix el que la hi inspirava. "Quan he fet un dibuix -deia- jo l'escolto». Quin bell mot!

Forain no era, doncs, dins tota l'accepció de la paraula, un pintor. Fou, cal repetir-ho, un gran dibuixant, un esbossador genial. Fou també un satíric profund, superior, al meu humil entendre, a Daumier. Però els admirables *chefs-d'œuvre*, les seves obres mestres, es troben en les reproduccions dels grans quotidians impresos per rotatives. És allí on cal cercar-les i triar-les. Allí, millor encara que en els negres vellutats de les litografies, millor que en els seus magnífics aiguaforts, on la ratlla prima, capil·lar i represa s'avenia menys amb la seva fuga; amb la seva ardidesa i decisió, millor i tot que en els seus originals, en aquestes magistrals pàgines dels diaris és on sobresurt i resplendeix el seu incomparable geni. Ah! aquells traços negres, mossegants, aquells traços barbats, acerats, incrustats fins a la mateixa pasta del paper; aquelles violentes plomades, inexorables, que com un gargot marquen la cara abjecta dels homes de negocis suspects, dels aprofitats, marcant-los amb un traç de baixesa, de rapacitat i de cràpula, o bé que exalcen i fixen les figures dels herois, quines afirmacions, quins meravellosos testimoniatges! Això crida amb aquesta veu mordaç, sarcàstica, fins a treure mos, on la rialla fa xerricar les dents (aquesta veu de faceciós genial que fou la seva veu). Molts dels seus dibuixos de guerra són èpics. No tenen pas dimensions, car podrien cobrir immenses superfícies, com els grans frescos. Heus aquí la veritable pintura d'història! I com sabia aprofitar els blancs! Quin respecte tenia al paper, el qual manejava

amb precaució, com un llenç d'església, amb les seves belles mans d'artesa. I deia: "Cal deixar respirar el paper". Quina bella frase encara i quin escriptor hauria estat si ell hagués volgut!

Des del seu llit de dolor, on restava reduït a la impuixança, amb mà tremolosa travava en el buit cops de llapis o de pinzell, tot contemplant els seus darrers quadres inacabats que hom havia pietosament disposat al voltant seu. Tots representen escenes de l'Evangeli. I em deia: "Somnio amb ço que encara hauria pogut fer. Jo he demanat a Deu la gràcia de poder acabar aquestes pintures religioses, i no m'ha estat pas atorgada. Tal vegada no ho dec merèixer. Deu vol l'acceptació de la mort. Jo hi estic disposat i li prego que se m'emporti. Però que triga!»

Joan Lluís Forain era fill de Reims, on havia nascut el dia 23 d'octubre de 1852. Tenia, doncs, prop de 79 anys. Els seus començos, com els de la majoria dels grans artistes, van ésser molt treballosos, el seu talent no fou reconegut fins molt tard. Havia fundat nombroses publicacions il·lustrades i havia col·laborat en gairebé totes les que del seu temps veieren la llum a París. En 1923 fou elegit membre de l'Acadèmia de Belles Arts. Pels seus admirables croquis de la guerra gran, fets al front mateix on havia anat a dirigir els equips de *camouflage*, fou condecorat amb la creu de guerra amb citació a l'ordre del dia de l'exèrcit. L'any 1928 fou nomenat Comanador de la Legió d'Honor. Algunes de les seves obres figuren al museu del Louvre.

E. B. C.

Necrològica

Manuel Vega i March deixava aquesta vida el dia 30 del passat juliol. Era fill de Granollers, on va néixer l'any 1871. Cursà la seva carrera d'arquitecte a l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona, ingressà al professorat l'any 1904, i fou elegit Director de l'Escola de Belles Arts i Oficis Artístics l'any 1920, càrrec que exercí fins fa poc.

La seva activitat d'arquitecte no solament l'exercí a la nostra ciutat, on projectà i dirigí diverses edificacions, sinó també fora d'ella. Cal esmentar per la seva importància el palau del President de la República del Salvador, l'església parroquial d'Arucas (Canàries) i l'Asil de Sant Julià de Vilatorrada.

Fundà i dirigí diverses publicacions, tals com la molt important revista *Arquitectura y Construcción*, la qual en els seus darrers temps prengué la forma d'anuari, *Biblioteca Selecta de Arte Español* i *Pequeñas monografías de Arte*. Va escriure també diverses obres de tema professional o pedagògic, tals com: *Importancia y significación del dibujo geométrico en las artes e industrias*; *Las profesiones auxiliares del arquitecto*, *Organización de las enseñanzas industriales, técnicas y artísticas en España*, *Instalación de Colonias Escolares* i *Madrid y sus reformas urbanas*. Col·laborà al *Resumen de Arquitectura*, a *Ilustración Española y Americana*, a *Cultura Española*, a *Nuestro Tiempo*, a la *Revista Técnica de Buenos Aires* i a *L'Architecture* de París, i fou redactor del *Diario de Barcelona*.

Va pendre part en diversos congressos professionals en els quals fou sempre molt considerat. Era acadèmic de l'Acadèmia catalana de Belles Arts de Sant Jordi, corresponent de la de Sant Ferran de Madrid, Soci d'honor de l'Associació d'Arquitectes de Biscaia i membre del Comitè Central dels Congressos Internacionals d'Arquitectes. Pertanyé a la Comissió Provincial de Monuments Històrics i Artístics, i fou també elegit regidor de Barcelona en 1914, dins el partit radical.

El nom de Manuel Vega i March va íntimament unit al del Foment de les Arts Decoratives, car fou un dels seus socis fundadors i el primer president que el regí. La seva actuació fou realment brillant, car la incipient entitat donà mostres d'una virior i puixansa insospitades, i desentrotllà una activitat extraordinària, la qual s'apaivagà bona cosa en cessar el seu mandat.

Descansi en pau.

Notes i Comentaris

Actar. — Aquest nom no és pas el d'una heroïna de novel·la, sinó el d'un llibre de Nicolau M.ª Rubió que ha estat extensament comentat per Rafael Benet a la secció *Vida Artística*, de *La Veu de Catalunya*. És a través d'aquests comentaris que ens havem assabentat de la publicació d'aquesta obra del nostre inquiet arquitecte.

Nicolau M.ª Rubió opina que cal desglossar de l'arquitectura tota aquella part basada estrictament en la tècnica, l'actual tendència de molts pseudo-arquitectes moderns que propugnen per deshumanitzar l'arquitectura reduint-la a una pràctica de la construcció perfectament estandarditzada, despullada de tota emoció, socialitzada i igual per a tots els pobles i latituds, i proposa el nom d'*Actar* per tal de distingir l'arquitectura, considerada com a art bella, d'aquesta altra tendència, la qual creu que solament ha d'ésser pur càlcul, que l'edifici ja en té prou responent a la seva finalitat purament material i pràctica, talment com hi responen les lloqueres.

Així, *Actar*, segons Nicolau M.ª Rubió, hauria d'ésser el nom amb què caldria distingir aquesta nova cosa l'infantament de la qual sembla iniciar-se, i que hauria de situar-se, si és que realment arriba a néixer, entre l'arquitectura i l'enginyeria, de les quals hauria de participar, no essent, però, ni una cosa ni l'altra.

No creiem, amb tot, que aquesta cosa híbrida arribi a concretar-se. Al nostre entendre, aquests radicalismes, més aparents que reals, no són sinó la conseqüència natural d'aquesta època de transició que vivim. Les

grans possibilitats que la indústria ofereix avui a l'art de la construcció, solament a l'arquitectura poden i han de beneficiar. Plasticisme, funcionalisme, austeritat de la línia pura, subjecció als òrgans estrictament necessaris, bandejament de tota superfluïtat, de tot excés d'ornamentalisme: tot això ens sembla molt bé. Ara, maquinisme, què vol dir? ¿S'ha d'entendre en el sentit que en la construcció han d'emprarse tots els recursos de la mecànica en substitució del treball i l'esforç humà, o bé que l'edifici ha d'ésser concebut com una màquina, tal com pretenen alguns?

Si es així, cal preguntar-se: ¿quina relació pot haver-hi entre la casa i la màquina, si aquesta respon a unes funcions actives i la primera a unes altres de purament passives? Aquella definició que diu que *una cadira és una màquina de seure*, és el prototipus d'aquesta desorientació tan característica de la mentalitat de molts arquitectes que posen d'avantguardistes. ¿Com pot agermanar-se el concepte de màquina (dinamisme, esforç) amb el de seure (repòs, quietud)?

No creim, doncs, necessària la creació d'aquesta nova ciència de la construcció, la qual fatalment degeneraria en una mera pràctica, ja que és l'arquitectura pròpiament dita la que ha d'evolucionar i emparar-se de les possibilitats cada dia majors que la indústria li proporciona, tal com ha fet i continua fent l'enginyeria, la qual no concep ni construeix les seves obres avui com en temps dels romans.

Creiem que aquest és un tema molt digne de meditació.

Un important concurs de pintura.

—Ho serà, evidentment, el concurs convocat pel Monestir de Montserrat amb motiu de celebrar enguany les seves Festes Jubilars commemoradores de la fundació del Monestir, feta per l'Abat Oliva ara fa nou cents anys, i del cinquantenari de la proclamació de la Mare de Déu de Montserrat, Patrona de Catalunya.

No havem parlat abans d'aquest Concurs que el nostre admirat Monestir montserratí ha convocat sota el lema *Motserrat vist pels pintors catalans*, car crèiem i esperàvem rebre de l'entitat organitzadora les dades oficials sense haver de copiar-les dels diaris. No ha estat així, volem creure que per un oblit involuntari, encara que sempre lamentable. I ho és encara més si es té en compte que palesa una vegada més la poca atenció i estima dispensada a una empresa com la nostra, encaminada a aconseguir que la nostra Catalunya no resti òrfena d'una publicació artística periòdica on sigui registrat al dia el nostre moviment artístic, en tots els ordres, i que tant de sacrifici i esforç personal ens costa mantenir dins la deguda dignitat, precisament a causa d'aquesta incomprensible distracció i indiferència per part dels mateixos que haurien de beneficiar-se d'aquest esforç.

¿Quan serà que aprendrem a sobreposar-nos a les mesquines envegetes i sabrem valo-

rar degudament les nostres pròpies valors?

Una publicació remarkable.— Dins un format modest, però molt adient i dens de substància, la Junta de Museus de Barcelona ha començat a publicar, sota la direcció del nostre car amic, Joaquim Folch i Torres, director dels Museus i Secretari de la Junta, el seu butlletí mensual. Aquesta publicació, l'aparició de la qual tots els amants dels estudis artístics i arqueològics havem de saludar amb joia, obeeix a un acord de la Junta de Museus pres en sessió del dia 23 de desembre darrer i respon al desig de fer arribar a coneixement dels estudiosos d'aquí i de fora, però sobretot del nostres, tal vegada un xic massa distrets, l'obra que lentament va formant els nostres ja actualment importants museus d'art i arqueologia, i va adreçada en primer terme a les Corporacions patrones dels Museus, osia l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya a fi que cada Regidor i cada Diputat, com a membres integrants d'aquestes corporacions, es formin clar concepte del que són els Museus d'art i de llurs necessitats.

Els tres primers números que tenim a la vista ens donen la mesura del que serà aquesta publicació que no dubtem a considerar d'una importància cabdal per al coneixement dels nostres Museus d'art i del moviment artístic arqueològic de la nostra terra.

FUKISTERAS CANKERAS

CUINES FIXES POR
TATILS. CENTRALS
IESPECIALS. TERMO
SIFONS. CALEFAC
CIONES. ESCALFA
PANYES. ESTUFES
SALAMANDRES

FÁBRICA: DIPUTACIÓ, 415-423 i SICÍLIA, 226-232. Telef 50723
DIPOÏIT: HOSPITAL. 87-Telef 17091. BARCELONA